

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 ft — kr.

Hat óra . . . . . 2 ft 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Négy hasábos, petit sor, egyszeri hirdetésének helyéért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszörű 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A Nyílt-térben

minden három hasábos, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlegesen beküldendő.

Az előfogat, fuvarbér.

Nem lehet a katona-beszállásolás, katonatartás, laktanyák felállítása s építéséről szólanunk anélkül, hogy ezek nyomában ne járjon az előfogatok és fuvarbér ügye s kérdése.

Oly szoros érintkezésben állanak egymással, hogy az előfogat s a fuvarbér azok korolláriumá gyanánt jó elő.

Katona előfogat, ez bér nélkül a gyakorlati életben el nem lehet.

S mégis sajátságos, hogy míg azok ellátásáról a törvényhozás gondoskodott, ez utóbbiak elintézéséről csak a régi dikasteriális intézmények rendelkeznek.

És rendelkeznek úgy, mintha a régi dikasteriomok korát élők s azok viszonyai volnának az igazság keresésében és kiszolgáltatásában a leghelyesebb irányadók.

Az igaz, hogy az előfogatokat igénybe vevőknek nem állhat érdekében a régi viszonyoknak sem igazságosan megfelelő, de a mai viszonyokat már csak kigunyoló csekély fuvarbéreknek az igazsághoz való arányosítását szorgalmazni és megállapításukat kívánni!

De mit szóljon ez állapothoz azon forspontos, kit a legsürgősb munkaidőben ki kell rendelni két mértföldnyi utazásra — más érdekében — olesó bérért akkor, midőn ő elhalasztatlan munkájának teljesítésére nagy áron sem kaphat munkahelyettest; és csupán azért, mert oly helyzetben van, hogy vonó marhát a lónál más marhát nem használhat, nem tarthat.

Valljuk meg, nem helyes, nem igazságos állapot! Az, kinek lova nincs, vagy ki csak szarvas marhát tart, nem jár, nem köteleztetik rendszeren fuvarba menni és csak az fuvarköteles, kinek lovai vannak; — na, meg aztán: mennyivel jobbak e lovak, annyival jobban hajtattak a fuvarba.

E kirívóan igazságtalan helyzetet segíteni kell. Korunkat az igazság és humanizmus korának dicsőítik: tehát adja igazságszeretetének jelét e téren is.

Két ut kínálkozik itt az igazság követelményeinek gyakorlati megoldására és ugyan:

a) vételesség alapul a katona-beszállásolásnál alkalmazásba vett elv, a fuvarbérek a kincstár által fizetessenek, úgy mint most, de nem hivatalosan kirendelt előfogatok tulajdonosainak, hanem szabad alku útján felfogadott fuvarosoknak; azaz: fogadjanak az illetők fuvarost magok, úgy a mint lehet s az alku csak hitelesítessék a községi előjáró által; vagy ha ez talán azért, mert a forgalom a fuvarozásnál nem oly kiterjedt — bár nem hisszük — hogy az állam némely sürgős esetekben tetemes, vagy pótolhatlan kár nélkül, még áldozat árán sem volna képes fuvarhoz jutni; a köteles fuvaros tehát nem mellőzhető; akkor

b) a katona-beszállásolási adóból adassék kárpótlás a fuvar teljesítőknél úgy, mint előíratott a törvényben a katona-beszállásolási terhet viselőknél;

Mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy az egyik polgári kötelesség és teher viselésének törvényben kimondott arányosítása a másik kötelesség és tehernek méltatlan aránytalanságát nem akarhatja fentartani.

Reflexiók a „Társadalmi állapotainkhoz“ című közleményekre.

I.

A „Társadalmi állapotainkhoz“ című cikksorozat szerzője a Bars hasábjain kifejtette először azt, hogy a megyében általános a közöny és midőn e szomorú tényt észlelte, felhívta a megye közönségét, hogy tegyen meg mindent a magyarosodás terjesztése érdekében.

Nem fogom kutatni, hogy az a megye, a melyet a harminczes években úgy ismertek, mint „Magyarország szüzét“ s a mely a Baloghok, Plathyak, Lipovniczkyak és Tarnóczyak vezetése alatt az ország vezérmegyéje volt, miért hanyatlott? És hogy az egykor lelkesedéséről ismert és minden nagy s nemes iránt érdeklődő megye miért pang ma közönyben? mert ha ezt tenném, ez ezélmótól messze elvezetne; de igenis van néhány megjegyzésem az említett cikk azon részéhez, mely annak módját jelöli meg, hogy miként magyarosítsunk.

Hogy a felvidék magyarosításának órája ütött, ez minden kétségen kívül áll és nincs igaz hazafi az országban, ki azt ne kívánná! Hogy tehát magyarosítanunk kell a felvidéket, ebben mindnyájan egyetértünk; de hogy mi módon és mily eszközökkel tegyük azt, itt nézeteltérések vannak közöttünk. Már pedig a „mily eszközökkel“ kérdése itt a fődolog; mert ha a cél még oly nemes is, ha nem fedeztük föl a helyes utat, akkor, vagy csak nagy kerülő utakon, vagy épen nem is érünk a célhoz. És épen azért, mert ez ügyben a „miként“ oly fontos szerepet játszik, a magyarosodás szönyegen levő kérdését ez oldalról kívánom megvilágítani.

A „Társadalmi állapotainkhoz“ című cikk érdemes szerzője utal arra, hogy kövessük Sárosme gyét, mely száz tagu bizottságot választott a cél megvalósítása érdekében, buzdítja és felszólítja továbbá a jegyzőket, szolgabirákat, lelkészeket és tanítókat, hogy tegyenek meg mindent a magyarosítás érdekében. A főszöveget természetesen az iskolákra helyezi.

A legelső kérdés az, vajon helyes utat választott-e Sáros megye? Szerintem nem. Tudjuk a gyakorlatból, hogy az ilyen bizottságok összejönnek, tanácskoznak, azután azt határozzák, hogy jövőre határoznak a „jövőben“ pedig semmit sem határoznak. A tagok száma mindig fogy, míg utóljára annyira lepad a bizottság, hogy határozatképességgel sem bír és az eredmény? néhány vita, néhány toaszt és e ponton azután megreked az egész dolog. Kívánatos, hogy Sáros megyében ne ilyen legyen az eredmény; de tartok tőle, hogy a 100 tagu bizottság működése is, ősi szokás szerint — ide fog kilukadni.

Száz tagu bizottságokkal a felvidéket magyarosítani nem lehet, hogy a jegyzők, szolgabiráok, lelkészek és az iskola sokat tehetnek, az kétségkívül; de hogy mindezek működése együttvéve sem elég a cél megvalósítására, a mellett bizonyít a múlt és fájdalom, bizonyít ezredéves történetünk.

A magyarosodás „mikéntjének“ van egy hatalmas eszköze, a mely igaz, hogy költséges, de még is olesó; mert oly eredményeket szül, melyeknek értékét nem lehet eléggé mérlegelni, a magyarosodás terjesztésének ezen kiváló eszköze: a k i s d e d ő v ő d á k l é t e s i t é s e.

És a kisdédvődáknak létesítése nemesak nemzetiségi szempontból kívánatos; de ezenkívül szükség azok emberei és közigazdásági szempontból is.

Minden gyermek nyelvgenie, gyorsan és könnyen tanul meg bármely idegen nyelvet. Tapasztaljuk, hogy a francia és angol bonnok társaságában mily gyorsan sajátítják el a gyermekek az idegen nyelveket és így egy magyar óvónő, vagy óvó néhány év alatt megmagyarosítja a vezetése alatt levő gyermekeket, kivált ha a gyermekek a nap legnagyobb részét társaságában töltik, a mi nemesak hogy kívánatos, de szükséges is.

Ha ily módon a kisdédvő hét éves koráig megmagyarosítja a gyermeket, akkor által adja az iskolának, a melynek magyar nyelvű előadásait a gyermek már megérti. És az iskola hivatása lenne azután, hogy az óvodában nyert nyelvismeretet megszilárdítsa és véglegesítse.

Hogy az óvoda a nyelvismeret elsajátítására alkalmasabb, mint a népiskola, az világos abból is, mert mint az említett cikk írója jellemzően jegyzi meg, hogy az iskolába az első hó eszékor állítanak be a gyermekek és az első hóolvadások már elhagyják azt; a miből folyólag természetesen, hogy ha télen meg is tanul a gyermek valamit magyarul, azt a hosszú nyáron — a midőn nagyobbára csak tótajkuakkal érintkezik — elfelejti.

A mi ezélmunk előmozdítása szempontjából az egyik lényeges különbség az óvoda és az iskola között ép abban rejlik, hogy míg a népiskolában az év 4—5 hónapját tölti el a gyermek, addig az óvodában ott lesz egész éven át; mert e korban még a gazdaságnál haszna nem vehető, ha pedig mégis kiviszik a mezőre, ott egyenesen anyja terhére esik, a kit munkájában akadályoz, ha pedig az anyja nem akadályoztatja magát, ez rendszeren a gyermek rovására történik. És már egyedül az a körülmény, hogy az iskolában 4—5 hónapot tölt a gyermek, míg az óvodában egész éven ott lehet, erősen a mellett bizonyít, hogy az óvoda alkalmasabb a nyelv elsajátítására, mint a népiskola.

Hogy óvoda mellett az iskolák, szolgabiráok, lelkészek és jegyzők is nagy szolgálatot tehetnek, sőt ha erélyesek, fognak is tenni a magyarosodás javára, az kétségkívül; de a dolog súlypontjámeg is a kisdédvődáknak keresendő.

Hogy a magyarosodáson kívül mi haszna van a községekben az óvódáknak, valamint hogy azok miként létesítendők, erről közelebb.

Kovács Elek.

A legolcsóbb vasut-építkezés.

Az Arad-kőrösvölgyi vasut ismertetése.

(Boros Benitől.)

(Vége)

A 2 évi üzletünk alatt tett tapasztalásunk igazolta azon elv helyességét is, hogy mellékvasutak üzletéhez legegyszerűbb a szomszédos nagy vasutak üzletesszökeinek segítségét igénybe venni. Ezen vasutnak, mint a melyre vonatkozólag képes voltam kimerítő adatokat szerezni, a kocsis telepére kiadott beszerzési költségeiből 5%-os kamatot és a kocsitelep fontartási költségeit számításba véve, kiténik: hogy a személykocsik ezen költségei 1000 s z e m é l y k i l o m é t e r r e 3 f r t 80 k r t tesznek ki, a teherkocsik hasonló költségeiből pedig minden 1000 t i s z t a t o n n a k i l o m é t e r r e 3 f r t 52 k r e s i k. Vasutunknál ellenben a bérlet személykocsik után tett összes kiadásainkból 1000 s z e m é l y k i l o m é t e r r e 1 f r t 80 k r, a teherszállító járművekre tett összes kiadásainkból pedig a kocsik által teljesített minden 1000 t i s z t a t o n n a k i l o m é t e r r e 3 f r t 29 k r e s i k. Saját járműveink kisebb javításait saját kis műhelyünkben és fűtőházunkban, nagyobbakat Szolnokon a tiszai vasut műhelyeiben eszközöltetjük, hol a tetteges költségeket, 5% kezelési költség hozzáadása mellett fizetjük.

Az 1878-ik teljes üzletév könyvelésileg már lezárt eredményei érdekes képét nyújtják e forgalomnak és bátor leszek ebből néhány adatot felsorolni.

Ez évben összesen közlekedett 877 vegyes, 3 teher és 79 önköltségi, tehát összesen 959 fizető vonat, mely vonatok teljesítménye volt: 56,333 vonat kilométer, 10,220,875 elegytonna kilométer, 3,269,477 tiszta tonna kilométer, mely szerint a tiszta tonna kilométer az elegytonna kilométernek 32%-át teszi.

1878-ban volt 71,814 utasunk, melyek összesen mintegy 2,500,000 személykilométert eredményeztek. Napjára esik átlag 197 utas. Egy utas átlag beutazott 34 kilométert vagyis 4-59 mértföldet.

Személyszállítás után bevételeztünk 48,841 f r t 18 k r t, az összes szállítási bevételek 27%-át és kilométerenként 787 f r t 76 k r t.

Podgyász, gyors- és teheráru szállított összesen 72,703 tonna. Az árak átlagos szállítási távolsága 44,79 kilométer vagyis 5-92 mértföld, tehát a vonalnak mintegy 3/4 része.

Ezen árak szállítása után bevételünk volt összesen 132,549 f r t 40 k r.

Mellékbevételeket is beszámítva volt összes bevételünk: 188,134 f r t 23 k r, vagyis kilométerenként

3,034 frt 42 kr, mértföldenként 22,942 frt 20 kr, és naponként 515 frt 44 kr.

A 90,777 frt 27 krból álló összes kiadásainkból esik: egy kilométerre 1 464 frt 15 kr, egy mértföldre 11,070 frt 40 kr, egy napra 248 frt 70 kr; tehát a kiadások viszonya a bevételekhez — mint már előbb is említettem — 48-25% és a tiszta jövedelem aránya a bevételekhez 51.65 %; — a tiszta jövedelem ezek szerént kitesz: pályakilométerenként 1,570 frt 28 krt, és mértföldenként 11,872 frt 80 kr.

A kiadások következőleg oszlanak meg: általános igazgatási kiadások 14,002 frt 92 kr, pályafelügyelet és fentartás 13,145 frt 11 kr, forgalmi és kereskedelmi szolgálat 21,638 frt 18 kr, az aradi közös pályaudvar költségei 15,461 frt 73 kr, vonatmozgósítási és műhelyszolgálati költségek 38,361 frt 92 kr, az idegen kocsik után fizetett bérek 6,852 frt 80 kr, anyag-szerkezelés 1,314 frt 61 kr.

Legjelentékenyebb forgalmi cikkekünk voltak 1878-ban: tüzifa 18,800 tonna, más faragott fanemtek és gubacs 22,000, gabonaneműk 7,800, szesz, bor és hordók 1,600, dohány 500, örlemények s t. e. 500, só 700, vas, érczek 1,200, kőszén 650, kövek 5,000 trágya 11,500.

A felsorolt adatok és főbb cikkek száma és különfélése kitérít, hogy vasutvonalunk szerencsés üzleti viszonyait első sorban a vonal kedvező fekvésének és előnyös forgalmi viszonyainak köszönheti.

A pangás, mely mezőgazdasági terményeink kivitele és értékesítésében beállott, most már alig elvisehető és általában érezhető állandó bajnak a kutforrása. Állandó baj ez azért, mert nemzetgazdáink, ma már tisztában vannak azzal, hogy Amerikának és az orosz birodalomnak, e két óriási területnek versenye, sőt még egy harmadiknak, Ausztráliának is, mezőgazdasági cikkek árát örök időkre lenyomták és a fogyasztási piacok uralmáról bennünket végleg letasztottak. Ily viszonyok között tehát mezei gazdaságunkat egyedül csak az olcsó és fokozott termelés és ennek egyik legfőbb tényezője, az olcsó és biztos közlekedési eszközök képesek még fentartani. Olcsón pedig a vízi utak mellett csak az olcsó vasutak szállíthatnak, csak ily vasutak nevezhetők par excellence mezőgazdasági vasutaknak és csak ilyenek képezhetik a külföldön felmerült gyilkos versenyekkel szemben hazánk mezőgazdasága, ipara és kereskedelmének életét érét az által, hogy a terményeket és azok termelési és szállítási előfeltételeit, a trágyát, a követ és több efféle cikket, kiválóan olcsón szállíthatják. Olcsó vasutak, kombinálva a vízi utak és védművekkel, ezek létesítésére is könnyítőleg hathatnak, végre az utanyag olcsó szállítása által hazánk egyik legnagyobb hátrányán, a jó közutak hiányán is, gyökeresen segíthetnek.

Ezen szempontok vezéreltek bennünket kis vállalatunk tervezése, létesítése és kezelésénél és ezek fogják képezni ezután is törekvéseink célját.

Hogy mennyire feleltünk meg e feladatunknak és hogy mennyire érdemi meg az Arad-körösvölgyi vasutvállalat a szakértők elismerését, tisztelt szaktársaim e vázlatos ismertetésből megítélhetik.

De azt legyen szabad dicsővéssel nélkül fölemlítenem, hogy művünk a művelt és előrehaladt külföld részéről is már elismeréssel találkozott és büszkeségünket képezi azon tudat, hogy úgy a francia mint a dán kormány, szakértőiknek leküldése útján tanulmányoztatták vállalatunkat és fejezték ki elismerésüket. Németország egyik első vasuti szaktekintélye, Sektübler,

hozzánk intézett iratával, hasonlóan megható és lélekemelő jelét adta szíves elismerése és méltányolásának.

A külföldiek e méltányolása annál kedvesebb volt és annál nagyobb jelentőséggel bírt reánk nézve, mert vasutunk aligha nem első vasutja hazánknak, melyet kizárólag magyar emberek és hozzá teszem, magyar kormányközvegek felügyelete és támogatása mellett terveztek, építettek, kezelték és kezelnek. Kifejezem egyúttal azon meggyőződésemet, hogyha hazánk irányadó körei és egyénei a méltányosság azonos érzetét tanúsítandják a külföldiekkel, azon művek iránt, melyeket magyar műveltség, hazafiság, erély, becsületesség és szakértelem karöltve létesítettek és ha nemzetünkben a bizalom saját maga és fiai iránt kellő mérvben felébred, akkor zsenge művünket nemsokára a hasonlóan közhasznú vállalatok egész sora fogja követni és mielőbb megérjük azt, hogy közigazdasági helyzetünknek előbb vázolt pangását, az önérzetre ébredt nemzet közhasznú műveiben és intézményeiben nyilvánuló, éltető munkásság és jólét fogja felváltani.

Különfélék.

— **Özv. Leidenfrost Károlyné** a lévai előkelőség egyik köz-tiszteletben álló tagja, Majláth István, bars megyei főispán ur napasszonya f. hó 8-án élte 71-ik évében, rövid, néhány napi szenvedés után, szélhűtés következtében elhunyt. Így ritkul ama tiszteltreméltó matrónák sora, kiknek egyedüli üdvük, boldogságuk a családi tűzhely. Nyájas, leereszkedő modora, kegyes, szeretetreméltó bánásmódja s túlbírtetlen anyai szeretete tiszik feledhetlenné a boldogulást. Szívjóságával s bő adakozással számtalan szegény s árva keservét enyhíté, ki bizalommal fordult hozzá, meglelé támaszát ép úgy, mint a szerény, titkon sinlődő nyomor orvoslójára akadt benne. Számosan áldják emlékezetét az áldott lelkű urasszonynak. Mindnyájunk mély fájdalommal s öszinte részvétünk kíséri őt az öröknyugalom helyére. A béke angyala lebegjen porai fölött! A családi gyászjelentés így szól: **Leidenfrost László** saját és gyermekei: **László, Tivadar, Ida, férjezett Píftzner Sándorné és Paula, ugyzinte veje Píftzner Sándor és ennek fia Sándor; — Gyula és neje sz. Schmitt Emilia és gyermekei: Károly, Adolf, Gyula és Ernő; — Aurél és neje sz. Gyárfás Mária és gyermekei: Aurél, Aranka, Mária, Luiza; — Otte és neje sz. Dorner Hermina és gyermekei: Pál, Helén, Marianna, és Elza; — Ida, ennek férje dr. Filiczky Tivadar és gyermekei: Miksa, Erzsébet, Fanni és József; — Flóra, ennek férje Majláth István és gyermekei: László, Mária, Erzsébet, Flóra és Katalin nevében mély fájdalommal tudatják forrón szeretet édes anyjuk, illetve napájuk, nagy- és dédanyjuk özv. **Leidenfrost** született **Richter Susanna** asszonynak 1881. év december 8-án déli 1/2 órakor élte 71-ik évében szélhűtés folytán történt gyászos elhunytát. A kedves halott vasárnap december 11-én délután 3 órakor a lévai evangélikus temetőben fog örök nyugalomra tétetni. Léván, december 8-án 1881. Aldás és béke lengjen hamvai fölött!**

— **Adakozások.** Szt. István szobrára újabb adakoztak a képezdei ifjuság köréből: Tóth Kálmán III-éves növendék ivén: Farkas Ákos 50 kr., Vieman Henrik 50 kr., Brunzlik Imre 40 kr., Zgúth Péter 30 kr., Bjenik János 30 kr., Veszely István 20 kr., Szpiska

Mihály 20 kr., Paulen Ignác 20 kr., Gaal Imre 20 kr., Tarány János 20 kr., Vágner Elemér 15 kr., Gyurián Alajos 10 kr., Klárik Alajos 10 kr., Bublos Béla 10 kr., Slégl Károly 10 kr., Bilesek József 10 kr., Tóth Ferenc 10 kr., Blesák János 10 kr., Gimesy János 10 kr., Gibebe János 10 kr., Csiffáry Alajos 10 kr., Luszicza Sándor 10 kr., Róth Kálmán 10 kr., Róth Adolf 10 kr., Lövy Mayer 10 kr., Bartos Flóris 20 kr., Némethi János 20 kr., Bohos Lajos 15 kr., Maszarovits Gyula 15 kr., Demuth Gyula 15 kr., Thuránszky Zsiga 15 kr., Bura Gyula 10 kr., Stampay János 10 kr., Veszulák Lajos 10 kr., Sztraka János 10 kr., Móczik József 10 kr., Vojtek Imre 10 kr., Kulka Dávid 10 kr., Aigner Gábor 10 kr., Kiss Sándor 25 kr., Galló Pál 25 kr., Komáromy János 20., Muráncsan Gyula 10 kr., Nécesy János 10 kr., Zsák Miklós 10 kr., Holly Lajos 10 kr., Masányi János 10 kr., Truszka Sándor 10 kr., T. K. 50 kr. Összesen 8 frt 15 kr. Az eddig befolyt adományösszeg: 93 frt 85 kr.

— A lévai kaszinó estélyeket rendező bizottság tisztelettel tudomására hozza a t. közönségnek, hogy — tekintettel a folyamatosan levő műkedvelői előadásokra; tekintettel arra, hogy a legközelebbi estély napja összeesik a megyei törvényhatósági bizottság gyűlési napjával; végre tekintettel a közeledő ünnepekre s az akkor rendezendő dalestélyre — jónak látta ez estélyeket új év előtt beszüntetni. — Rendező bizottság.

— A nágyszombati Kaszinó-egylet „nemzeti körre” alakul. Szándéka a körnek magyar felolvasásokat és társalgási estéket rendezni; magyar tanfolyamot nyitni a kereskedő ifjak számára; magyar ismeretterjesztő könyvtárt létesíteni és annak köteteit különösen a nők asztalán meghonosítani; a helyi lap magyar részének nagyobb lendületet adni s a városi képviselőtestület tanácskozási nyelvét magyarrá tenni. Fényes sikert kívánunk a hazafias törekvéseknek!

— **Műkedvelői előadások Léván.** F. hó 3-án tartott előadásról röviden már a múlt számunkban megemlékeztünk. Előadattak: A k ö z ü g y e k, egy felvonásos vigjáték, B e r c z i k Árpádtól és A P h r e n e l o g, eredeti bohózat, J u s t u s t ó l. Az első különösen jól választott darab, mely a jelen társadalmi viszonyokból merített jellemző életképet tüntet fel. A meggazdagodott posztókereskedőt Hábert, J a r o s s ur igen találon representálta; a ki a közügyek terén föltűnni akarván, erőtlén kapkodásai által családi körében józti komikumot fejleszt. Leánya, O l g a S e i d e l M. k. a., az eszes, okos, találékony nőt, arát oly kedves otthonossággal, oly élénk színekkel esetelé, hogy párját ritkítja. A fiatalabb nővért, a naiv Etett, G a a l M. k. a. adta kellő naivitással, szeretetreméltó modorban. Gócsit, a rubintos nemes urfít, a semmihez nem értő s mindent afektáló műértőt F a r k a s ur adta helyes föffogással, minden tulajz nélkül. A két szerelmes vőlegényt K o s z a m i e k y és N o v o t n y urak adták, elég természetességgel. A P h r e n o l o g -ban, mely inkább rosz vigjáték, mint jó bohózat, oly nehéz jelenetek fordulnak elő, hogy a kellő siker biztosítása a legjobb művészi erőt is igénybe veszi. Jó, gyakorlott kezekben voltak a czím szerepek. Delor, J a r o s s ur s neje Adele, N e m e c s e k n é E. urh. a legnehezebb részleteket is megoldották; különösen kivált Adele, a felpattant feleség jelenetében s férje gyógyulását aggódva remélő dialogokban. Leánya Mari, K a b i n a M. k. a. volt, ki a megrezzen szerelmes leánykát ép oly jól adta, mint az anyai bizalmat féltékenyen őrző gyermeket. Madeleinet, a jó, hű neve-

Tárcza.

Zártkörű bál.

Jaj, oda vagyok, megfuladok. Meghalok — — ember — hallod — — meghalok!

De hát mi bajod édes feleségem? Hiszen most jössz a sétából, a visítből, — hát megbántott valaki? Mondd, kérlek kedvesem, ki bántott meg.

Hát azt sem tudod még!... na te bizony szép, kedves és gyöngéd férj vagy!... még azt sem tudja: mi bajom, istenem, istenem, de csak szerencsétlen egy asszony vagyok én. Férjem még azt sem tudja, mi bajom, pedig már tiz esztendeje, hogy együtt élünk!... Jaj oda vagyok!... hamar adjatok egy pohár vizet, hogy a hőség, mely elfogott, legalább kissé csillapodjék!...

De lelkem, hisz oda künn éppen nincs oly meleg, mely megárhathna, hát csak mond meg, hogy mi bajod van?...

Hogy mi bajom van, még most sem tudja, férjem, tiz esztendő férjem!... O jól mondta azt nekem régen a kedves T i n i, iskolai barátném, ki már második férjnél van, hogy ezek a házas férfiak éppen semmi figyelmet sem tanúsítanak feleségeik iránt; sőt sokszor figyelmetlenek szántsándékosan, ... és — és gorbombák!! Bezzeg, mikor leány voltam és feleségül kértél, mennyire jártál utánam; hogy lested tekintetem, mozdulatom, vágyat nem is kellett kifejeznem, mert az mindig előre volt teljesítve... ha mulatság kínálkozott, te voltál az első, ki sürgetted annak megtartását és rimázkodtál, hogy csak kieszközhöhesd, hogy én is ott legyek!... és most... ah meghalok ezen a kanapén keserűségemben! 24 óra óta az egész városban nem beszélnek egyébről, mint a 8 nap mulva megtartandó zártkörű bálról, melyet a helybeli ifjuság re...

közönség van meghíva és vesz részt benne!... a férjem mégis azt kérde tőlem, hogy mi bajom van?!... Ah, van elég okom sírni!... miért is mentem én férjhez!!!...

De édes kedves feleségem, hiszen ezen zártkörű bálról nekem tudomásom nincs!

Hisz az a baj éppen, hogy nincs róla tudomásod; ezért sírhatok én!... egy gyöngéd, jóra való férjnek kell tudomásának lenni és felesége számára a szükségesekeket kieszközölni.

Édes cicizám, hát hogy legyen arról tudomásom, mikor nem engeded meg, hogy a fiatalok társaságába menjek, mert azok csak elvonnak házi körömből... s te nélkülem magadra maradnál... hát itthon tartózkodom!...

Jól van, de Könnyű Ferivel — mint az ebédnél mondtad — ma reggel találkoztál, mert hiszen vele tárgyaltál, már pedig az az egyik rendező, tehát mindent tudhatnál és tudnod is kell; — de te már velem nem gondolsz... azt akarod, hogy itthon egészen eltespedjek!... majd bizony, még én fiatal vagyok élni akarom világomat!...

Jól van édesem, én is azt akarom, hogy éljed világodat!... menj hát a bálba és mulass kedvedre, csak mond meg édesem a kis Janit és a kis Mimit előre vagy utánad vigyük a bálba.

A kis gyerekeket majd elaltatjuk és a dajka mellettök lehet.

Na az egy kissé nehéz lesz, mert ha a kis Mimi majd felébred éhesen és kérni fogja a mamát, nem tudom, hogy fogja a kis száraz dajka az éhséget lecsillapítani.

O, ne avatkozz te ebbe, ez az én dolgom; majd elcsinálom én azt! semmi baj se lesz; csak te a magad dolga után nézz.

Nem is teszek én egyebet édesem, mint a magam dolga után járok; azért is nem jutott eszembe Könnyű Ferit a bálról kikérdezni, úgy lévén meggyő-

zödve, hogy a kinek naponként két jó torku kis gyerek muzsikál, annak már estve nem igen lehet kedve táncolni.

Szép, még gunyolódol!... te figyelmetlen és gyöngédtelen férj!... hát nem a te gyerekeid azok ugy, mint az enyimek!... Ah, nem ugy beszéltél te hajdanában... mikor még lelke d... üdvösséged voltam. Most már könnyű velem elbánnod... O, én szerencsétlen, bárcsak mielőbb meghalnék!!!...

Nem ugy beszéltem; mert te se beszéltél ugy; aztán akkor ketten voltunk, most négyen vagyunk; ugyan hogy beszélhettem volna ugy, mint most... Egyébiránt kedves édes feleségem, hisz én nem tiltom a bálba való menetelt;... menj édesem.

Ugy!... de hogy menjek, mikor meghívónk nincs!

Már az igaz, édesem, bizony minket meg nem hittak.

De nekem „musszaj” elmenni; mert itt csak előkelő társaság lesz együtt, én onnan ki nem maradhatok; Zsigáék, Gusztikék, Lajosék mind ott lesznek, azok mind meg vannak híva, csak mi nem; annak pedig egyedül te vagy az oka, mert nem törődöl azzal, hogy én bálba menjek. Bizonyosan te mondhatad a rendezőségnek, hogy minket meg ne híjjanak. Különbén lehetetlen, hogy meghívót ne kaptunk volna! Azért, csak tessék utána járni, hogy a meghívó meglegven; mert én, én — szegyenemben meghalok! — S há rá gondolok arra, hogy még Kondi Laczinét is meghitták, a kinek az anyja egykor szobalány volt anyámnál... és minket nem... a hideg lel ki bosszúságomban!...

Csendesedjél kedvesem, Kondi Lacziné derék asszony, habár szobalány is volt, de szorgalma s ügyessége által, ugy kiművelte magát, hogy kereskedő férje nevére csak dicsőséget áraszt. Megérdemli, hogy meghívják, szép lánya van, a Teresi, szeret nagyon táncolni; majd ha a kis Mimi felnő, ne félj, nem fognak kihagyni!

A tanügyi irodalom nagy mértékben emelkedett. Beesés művek: Molnár Aladár a közoktatásügy történetéről a 18. században és Feleméri Lajos munkája az angol közoktatásügyről. Önálló műveket adtak még Szabó Mihály, dr. Emerichy, De Gerando, Bárány Gy., Vass Mátyás, Tóth István, Danninger, Jozsa. Megjelent 34 tisztán tanügyi lap, melyekben Ballagi M., Kármán M., Névy L., dr. Kiss Á., dr. Bihari P., Jakab E., Katinszky Gy., dr. Emerichy, Rill J., Steiner J. Somlyay, Lederer A., P. Szatmáry és többen adtak kiváló cikkeket.

(Vége köv.)

Arverések december 13-tól december 20-ig.

(I. Árverés).

Triczko János és neje Váci Erzsébetnek, Léván 500, 13 és 125 frt 50 kr-ra becsült ingatlanai, december 13-án.

Budinszky Annának, Berzenczén 570 frt 75

kr és Magosparton 125 frt 75 kr-ra becsült ingatlanai, december 14-én.

— Kiskoru Jancsó Mária és Mihálynak, továbbá Jancsó Borbála férj. Mácsay Istvánnak, G.-Kelecsényben 2350, 50 és 220 frt, Léván 141 frtra becsült ingatlanai, december 16-án.

Szabó Ferencz és Szabó szül. Mikes Erzsébetnek, Marosfalván 657 frt 25 kr-ra becsült ingatlanai, december 17-én.

(II. Árverés).

Csudai József és özvegy Fotyi szül. Csudai Juliannának, Kis-Oroszkán 3350, 210 és 67 frtra becsült ingatlanai, december 14-én.

Gaal Jánosnak, Vámos-Ladányban 5156 frtra becsült ingatlanai, december 15-én.

Nagy János és neje Tóth Zuzsánnának, Szódón 5937 frt 50 kr-ra becsült ingatlanai, december 19-én.

Lamos Lajos és társainak, Aló-Györödön,

Gyékényesen és Uj-Barson 57 frt 50 kr, 810 és 320 frtra becsült ingatlanai, december 20-án.

A mai számunkhoz mellékelt Légrády testvérek felhívására kérjük közönségünk b. figyelmét!

A lévai hengermalom 59. sz. árjegyzéke.

Lisztaszám:	0	1	2	3	4
100 kl. ára: frt.	22.—	21.50	20.80	20.10	19.40
	5	6	7	8	8 ¹ / ₂
	18.80	17.70	16.60	16.—	15.—
				11.50	10.—

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

A lévai takarékpénztár és hitelintézet

1882-ik év januárhó 1-től a betéteket 5%-tolival kamatoztatja; az előlegeket és váltókat pedig 8%-tolival számítja le.

Léván, novemberhó 23-án, 1881.

az igazgatóság megbízásából:

Bolemán Ede,
igazgató.

254. 5-3

BAZÁR.

RU D O L F M. F. esztergomi kereskedő

fényes üzletéből,

a karácsoni és ujévi ünnepekhez

Léván, a takarékpénztár házában

norinbergi, diszmű és rövidárúkból, valamint

valódi Alpaca és China-ezüst asztali felszereléseiből,

gyári áron jótállás mellett:

Bazárt rendezett be.

Itt kaphatók: Nikl ércnemű (tartós fehé) kés, villa, kanál, gyümölcskés, gyertya- és gyufatartó, tálcák és tálak sat. Legújabb Eklat. Non plus ultra-féle kávéfőző gép és gyorsforralók 2—8 személyig. Petroleum asztali lámpák 1 frt 50-től 20 frtig. Csillárok és függő-lámpák 5 frttől 40 frtig. Optikai szemüvegek a legjobb gyárból. Wagner-féle hitelesített Alkohometer; szesz-, bor- és hőmérők; Aneroid-barometer. Angol aczélneműek, evőeszközök, ollók, tollkések, valódi Army-Razor borotvák jótállás mellett 1 frt 20 krtól 1 frt 80-ig. Revolverek 5 frttől 25 frtig; Flobert szobafegyverek 12 frttől 25 frtig. Női kézimunkák legnagyobb választékban, himzések kezdve és elkészítve, zsenillia, himző selyem, berlini pamut és minden e szakba tartozó cikkek; bürmekek. Album és legújabb faragott és vésett fanekek, író-, pipere-, játék- és dohányzó-asztalkák 3 frttől 25 frtig. Társas és gyermekjátékok 10 krtól 5 frtig.

Postai megrendelések is pontosan teljesíttetnek.

257. 2.

255. 3-3.

Kiadó korcsma.

A nagy-kálnai „Sörház”-féle korcsma

1882- év, januárhó 1-től három évre bérbe vehető.

Bővebb értesítést ad:

Posta helyben.

A kálnai vendéglő bérlője.

Hirdetmény.

A lévai takarékpénztár igazgatósága

részéről ezennel közzététeik, hogy folyó évi október hó 9-én tartott ülésében hozott határozatával

a váltók és zálogok után fizetendő kamatlábat jövő, 1882-ik évi január hó 1-től

8%-tolira szállította le.

Kelt Léván, 1881. Deczember 10-én.

256.

az igazgatóság nevében:

Besse Dávid, igazgató.

258. 3-2.

Arany- és ezüst-

ékszerek, használati és egyéb pipere-cikkek, sohasem vesztvén értéküket, a

LEGKEDVESEBB S LEGÁLLANDÓBB ÉRTÉKŰ AJÁNDÉKOK.

Ilyenmü tárgyak a legmagasabb igényeknek is megfelelő dus választékban kaphatók:

Felsenburg Fülöp

óráss és ékszerész üzletében, LÉVÁN.

E czég ismert, jó hirneve a pontos és olcsó kiszolgálásért kezeskedik.